

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 7. oktober 2003 til Folketinget vedrørende Nordsøen.

(Redegørelse nr. R.2).

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

1. INDLEDNING

I forbindelse med Folketingets forespørgselsdebatt den 20. februar 2003 om beskatningen af olie- og gasressourcerne i Nordsøen blev følgende tekst vedtaget (V 54):

»Folketinget opfordrer regeringen til, inden den 1. oktober 2003, i en redegørelse til Folketinget at fremlægge de muligheder, der er for – på en samfundsøkonomisk hensigtsmæssig og afbalanceret måde – at sikre, at staten får en større andel af værdierne i forbindelse med den nuværende og fremtidige udnyttelse af olie- og gasressourcerne i Nordsøen.

Det forudsættes herunder, at der samtidig kan ske en drøftelse med bevillingshaverne af de koncessioner, der udløber i 2012, med henblik på en mulig forlængelse«.

Denne redegørelse følger op på vedtagelse nr. V 54. Redegørelsen beskriver den historiske fordeling af værdierne mellem staten og bevillingshaverne og redegør for forventningerne til den fremtidige olie- og gasproduktion fra den danske del af Nordsøen. Endelig præsenteres resultatet af regeringens drøftelser med A.P. Møller – Mærsk om en fortsættelse af eneretsbevillingen til efterforskning og indvinding af olie og gas i Nordsøen, som udløber i 2012.

Olie- og gasaktiviteterne i den danske del af Nordsøen har udviklet sig langt mere positivt, end man oprindeligt forestillede sig i begyndelsen af 1960'erne. Dette skyldes ikke mindst en dygtig indsats fra de selskaber, som har engageret sig i efterforskning og indvinding i Nordsøen.

Samtidig bidrager olie- og gasaktiviteterne positivt til betalingsbalancen og skaber arbejdspladser og erhvervsudvikling. Danmark har siden 1997 været selvforsynende med energi, primært på grund af olie- og gasproduktionen i Nordsøen.

Regeringen ønsker at skabe grundlag for, at de tilbageværende olie- og gasressourcer i Nordsøen udnyttes bedst muligt. Derfor er der behov for at etablere stabile og langsigtede rammer for den fremtidige indsats, så samfundet de kommende år kan få mest muligt ud af værdierne i Nordsøen.

A.P. Møller – Mærsk står sammen med partnerne i Dansk Undergrunds Consortium (DUC) for størstedelen af aktiviteterne i den danske del af Nordsøen. Derfor er der i denne redegørelse også størst fokus på forholdene vedrørende A.P. Møller – Mærsk's eneretsbevilling, selv om redegørelsen som udgangspunkt behandler hele den danske del af Nordsøen.

2. OLIE- OG GASAKTIVITETERNE I DEN DANSKE DEL AF NORDSØEN¹

Udviklingen af olie- og gasaktiviteterne i Nordsøen har langt oversteget de forventninger, man havde, da A.P. Møller i 1962 fik tildelt en eneretsbevilling til efterforskning og indvinding af kulbrinter mv. for en periode på 50 år. Da man startede med at lede efter olie og gas i 1960'erne, var der ikke megen viden om mulighederne for overhovedet at finde olie og gas i Danmark. Den første olie blev fundet i 1966, og olieproduktionen blev indledt i 1972.

Langt den største del af den olie, der indtil nu er fundet i Danmark, findes i meget tætte kalklag. Da produktionen fra disse lag startede, forventede man kun at kunne hente meget små mængder af den olie, der findes i lagene, op. Eksempelvis var vurderingen for 20 år siden, at der kun kunne indvindes ca. 6 pct. af olien i Danfeltet. Siden har man udviklet nye produktionsmetoder (vandinjektion og vandrette borer), så der i dag kan hentes større og større dele af den mængde olie, der findes i de tætte kalklag, op. Derfor vurderes det nu, at man kan indvinde mere end 26 pct. af den olie, der er i Danfeltet. Den samme tendens gælder også andre af de danske oliefelter.

Det har bl.a. medvirket til, at der forsat er interesse fra andre selskaber end DUC-selskaberne for at deltage i olie- og gasaktiviteterne. I dag har 25 olieselskaber tilladelse til at efterforske og indvinde olie og gas i den danske del af Nordsøen.

¹ Bilag 1 (ikke optrykt her) beskriver de nuværende lovgivningsmæssige og økonomiske rammer for aktiviteterne i Nordsøen.

en. Heraf har 10 selskaber igangsat produktion samt salg af olie og gas. DUC, som i dag består af Shell (46%), Texaco (15%) og A.P. Møller – Mærsk (39%), er den klart største producent. I 2002 stod DUC for 82 pct. af den samlede danske olieproduktion og 92 pct. af gasproduktionen. Den resterende del af olie- og gasproduktionen stammer hovedsageligt fra feltet, hvor henholdsvis det statslige selskab DONG samt Amerada Hess er operatører.

Statens indtægter fra olie- og gasaktiviteterne inden for eneretsbevillingen er hidtil kommet

fra især selskabsskatten. Af de samlede indtægter på knap 80 mia. kr. (2003-priser) i perioden 1962-2003 kommer 55 pct. fra selskabsskat, 31 pct. fra royalty, 13 pct. fra rørledningsafgift samt 1 pct. fra kulbrinteskate.

Fra 2000 er der sket en væsentlig forøgelse af statens indtægter fra olie- og gasproduktionen i Nordsøen. Dette skyldes den positive udvikling i produktionen kombineret med høje oliepriser. De sidste tre år har indtægterne fra skatter og afgifter været på ca. 10 mia. kr. årligt, jf. tabel 1.

Tabel 1 – Statens samlede indtægter fra Nordsøen 1998-2002, 2003-priser

Mio. kr.	1998	1999	2000	2001	2002*
Kulbrinteskate	0	0	0	0	67
Selskabsskat	1.940	2.303	6.657	6.578	6.957
Royalty	1.237	944	1.244	2.356	2.160
Olierørlednings-/ dispensationsafgift	349	685	1.512	1.168	952
I alt	3.526	3.933	9.413	10.101	10.136
DUC-selskabernes andel	100%	97%	96%	93%	93%

* Tallene er ikke endelige.

Anm. Finanslovens periodisering (indbetalingsår)

Det er svært at angive præcist, hvor god en forretning olie- og gasaktiviteterne i Nordsøen har været for A.P. Møller – Mærsk. Beregninger heraf forudsætter, at der laves antagelser bl.a. om den faktiske værdi af aktiverne. Gøres der relativt forsigtige antagelser om værdien af selskabernes aktiver i dag, har A.P. Møller – Mærsk i perioden 1962-2003 opnået et gennemsnitligt, nominelt afkast på 16 pct. p.a. efter skat². Over perioden har der været betydelige udsving i afkastene. I de første år var der stort set ingen forrentning af investeringerne. Derimod har A.P. Møller – Mærsk navnlig i de senere år opnået meget høje afkast på aktiviteterne i Nordsøen.

A.P. Møller – Mærsk's vilkår er i stor udstrækning reguleret i 1981-aftalen og i eneretsbevillingen fra 1962. Det fremgår af protokollen til eneretsbevillingen, at der i god tid før bevillingens udløb skal optages forhandlinger om en eventu-

el fortsættelse samt vilkårene herfor. Såfremt parterne ikke kan blive enige om at forlænge bevillingen, kan staten i henhold til eneretsbevillingen overtage de eksisterende anlæg i Nordsøen til en pris, der i tilfælde af uenighed fastsættes ved voldgift. Hvis staten ikke vil bruge anlæggene, fordi man i praksis ikke vil fortsætte indvindingen efter 2012, kan de kræves fjernet.

Foruden DUC opererer som nævnt oven for i dag også en række andre selskaber i den danske del af Nordsøen. Disse selskaber har vundet retten til at efterforske og indvinde olie og gas via udbud. Siden 1984 har der været afholdt i alt 5 udbudsrunder. Herudover blev der i 1997 indført en såkaldt »Åben Dør«-procedure i de mindre attraktive områder i Danmark. I »Åben Dør«-proceduren kan olieselskaberne uafhængigt af udbudsrunderne løbende ansøge om koncessioner i en årlig åbningsperiode fra 2. januar til 30. september. I disse nyere tilladelser har selskaberne fået tildelt 30-årige produktions-tilladelser.

Situationen for selskaberne i de nyere tilladelser er lidt anderledes end DUC's. For det første er investeringerne blevet foretaget på et langt senere tidspunkt. Det var således først i 1998, at der blev igangsat produktion fra områder uden

² I bilag 2 (ikke optrykt her) redegøres nærmere for forudsætninger i relation til rentabilitetsanalyserne. Der henvises endvidere til Økonomi- og Erhvervsministeriets baggrundsnotat »Rentabilitetsanalyser af olie- og gasaktiviteterne i den danske del af Nordsøen i perioden 1962-2003«, som snarest vil blive fremsendt til Folketingets Enerkipolitiske Udvalg.

for A.P. Møller – Mærsk's eneretsbevilling. For det andet gælder der på en række punkter andre koncessionsvilkår for de nyere tilladelser, bl.a. vedrørende statsdeltagelse. Således deltager staten i alle nyere tilladelser via det 100 pct. stats-ejede DONG A/S's datterselskab DONG Efterforskning & Produktion A/S og får på den måde del i værdien af olie- og gasforekomsterne.

Der vil også fremover være interesse fra olie- og gasselskaber i at deltage i efterforskning og indvinding i Nordsøen, hvis de økonomiske vilkår er fornuftige. Det spiller dog ind, at der på det seneste rundt om i verden er åbnet mange nye muligheder for at foretage investeringer i olieindvinding. Dette gælder ikke mindst i de centralasiatiske lande, hvor der er meget store potentialer og langt større felter, end tilfældet er i den danske del af Nordsøen.

3. DE TILBAGEVÆRENDE OLIE- OG GASRESSOURCER I DEN DANSKE DEL AF NORDSØEN

Der er stadig værdifulde olie- og gasressourcer tilbage i den danske del af Nordsøen. Hvert år offentliggør Energistyrelsen en såkaldt reserveopgørelse, dvs. en opgørelse af, hvor meget olie der kan hentes op fra de kendte felter med den teknologi, der er til rådighed i dag. Opgørelserne viser, at langt den største del af de tilbageværende olie- og gasressourcer vedrører eneretsbevillingen.

Da der i spørgsmålet om eneretsbevillingen er tale om en meget lang tidshorison, er der med udgangspunkt i Energistyrelsens reserveopgørelse lavet tre produktionsscenerier (et lav-, middel- og højscenarium), hvor der er gjort forskellige antagelser om teknologiudviklingen og opdagelsen af nye fund. De tre scenarier er baseret på en aftaleløsning. Det betyder, at den ekstra værdi, der ligger i at indgå en aftale i form af mere hensigtsmæssig tilrettelæggelse af produktion og investeringer, er indregnet i fremskrivningerne, jf. afsnit 5.

Det såkaldte lavscenarium baserer sig på Energistyrelsens reserveopgørelser, hvor der ikke er indregnet hverken ny teknologiudvikling eller nye fund.

Historisk har det imidlertid vist sig, at disse opgørelser altid har undervurderet, hvor meget olie der faktisk produceres. Det skyldes dels, at der gøres nye fund, og dels at teknologien hele tiden udvikler sig, jf. afsnit 2.

I hovedscenariet (middelscenariet) – der har dannet udgangspunkt for statens drøftelser med A.P. Møller – Mærsk – indregnes derfor en teknologiudvikling, som vil medføre en øgning i produktionen på i gennemsnit 0,7 pct. pr. år. Det svarer til en merproduktion på 125 mio. m³ olie. Samtidig antages det, at der omkring 2012 igangsættes produktion fra yderligere et nyt, mellemstort oliefund på 20 mio. m³. Samlet er der tale om en antaget merproduktion på i gennemsnit 1,2 pct. pr. år sammenlignet med Energistyrelsens seneste 20 års-prognose for perioden 2003-2022. Til sammenligning kan det nævnes, at der i perioden fra 1990 til 2003 er sket en forøgelse af den samlede olieproduktion fra en række felter inden for eneretsbevillingen på i gennemsnit ca. 4 pct. pr. år set i forhold til prognoser for den forventede olieproduktion fra disse felter, som blev lavet i 1990, jf. bilag 3 (ikke optrykt her). I middelscenariet forventes det således, at teknologiudviklingen og opdagelsen af nye fund vil ske i et noget langsommere tempo, end det har været tilfældet de seneste ca. 15 år.

I det høje produktionsscenario forudsættes, at der gøres et yderligere middelstort fund på 20 mio. m³, og at der sker en hurtigere teknologiudvikling. Dette vil samlet set medføre en antaget merproduktion på i gennemsnit 2,1 pct. pr. år sammenlignet med Energistyrelsens seneste 20-års prognose for perioden 2003-2022.

De anvendte lavere stigningstakter (sammenlignet med den historiske udvikling) afspejler en erkendelse af, at det bliver stadig vanskeligere at opnå en yderligere indvinding fra de kendte felter, ligesom det bliver stadig vanskeligere at gøre nye fund, efterhånden som eneretsbevillingens områder bliver bedre og bedre efterforsket.

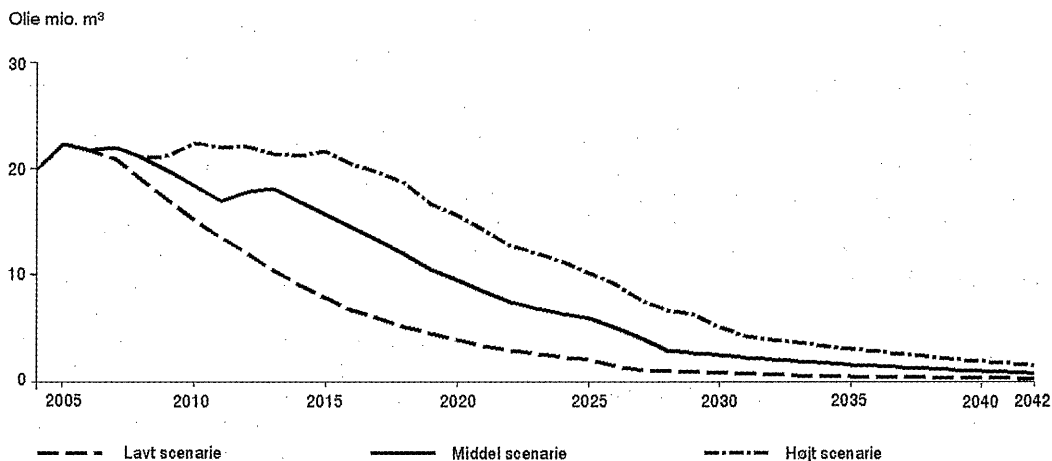
Ud over antagelser om teknologiudvikling og nye fund indeholder scenarierne også en række forudsætninger vedrørende de fremtidige investeringer og driftsomkostninger. Forudsætningerne om fremtidige investeringer og driftsomkostninger er baseret på historiske data, erfaringer fra A.P. Møller – Mærsk's eksisterende felter samt andre felter uden for eneretsbevillingen. Der forudsættes gradvist stigende driftsomkostninger pr. produceret mængde olie og gas. Især mod slutningen af perioden forventes der at komme stadig mere vand op i forbindelse med olieindvindingen, hvilket medfører øgede omkostninger til håndtering af disse vandmængder.

Figur 1 viser forventninger til den fremtidige olieproduktion illustreret ved de tre forskellige

produktionsscenarier. Den samlede olieproduktion fra områderne inden for A.P. Møller – Mærsk's eneretsbevilling forventes ifølge middelscenariet at være på 357 mio. m³ i perioden 2004 til 2042. Heraf vil omkring halvdelen blive

produceret i perioden 2004-2012 begge år inklusive. Til sammenligning har den samlede danske olieproduktion i perioden fra 1972, hvor den første produktion blev igangsat, og frem til 1. januar 2003 været på 211 mio. m³.

Figur 1 – Statens produktionsprognoser for DUC

Produktionen fra andre rettighedshavere end A.P. Møller – Mærsk vurderes at blive 43 mio. m³ olie for perioden 2004-2026, hvoraf 32 mio. m³ olie forventes produceret i perioden 2004-2012. Heri er ikke medregnet produktion fra eventuelle nye tilladelser.

Den samlede produktionsværdi af de tilbageværende olie- og gasressourcer i områderne inden for A.P. Møller – Mærsk's eneretsbevilling kan med udgangspunkt i statens middelscenarium opgøres til 295 mia. kr. for perioden 2004-2042 ved en dollarkurs på 6,95 DKK/USD og en oliepris på 22,4 dollar pr. tønde fra 2004-2010 (fra 2011 stigende med 0,4 dollar pr. år). Den fremtidige produktionsværdi er opgjort i nutidsværdier. Dvs. at der ved hjælp af en forrentning

på 6 pct. tages højde for inflation og muligheden for en alternativ anvendelse af ressourcerne.

4. STATENS ANDEL AF VÆRDIERNE FRA A.P. MØLLER – MÆRSK'S ENERETSBEVILLING

A. P. Møller – Mærsk's eneretsbevilling har fra 1962 til 2003 skabt en produktionsværdi på 309 mia. kr. og et samlet overskud på 166 mia. kr. målt i 2003-priser. Heraf har staten fået 78 mia. kr. set over hele perioden. Statens andel af overskuddet har varieret betydeligt over årene. Som gennemsnit har den historiske fordeling været 47 pct. til staten og 53 pct. til DUC. I de senere år har statens andel af overskuddet dog ligget på ca. 40 pct., jf. tabel 2.

Tabel 2 – Overskud 2000-2003 fra eneretsbevillingen

Mia. kr. 2003-priser	2000	2001	2002	2003	Årligt gns. 2000-2003
Statens overskud	9,6	8,9	9,4	7,9	9,0
DUC's overskud	15,8	12,4	11,5	13,6	13,3
Samlet overskud	25,4	21,4	20,9	21,5	22,3
Fordeling staten : DUC	38:62	42:58	45:55	37:63	40:60

For nye tilladelser peger internationale sammenligninger på, at den danske stats andel af værdier fra Nordsøen med nugældende regler ligger over niveauet i England men væsentligt under niveauet i Norge og Holland³.

Forekomsterne af olie og gas i den danske del af Nordsøen repræsenterer betydelige samfundsværdier. Det er afgørende, at den danske stat, som ejer af forekomsterne, fremover sikres en væsentlig større andel af disse værdier. Følgende forhold taler herfor:

- I dag har man langt større kendskab til ressourcerne i den danske del af Nordsøen, end da eneretsbevillingen blev tildelt i 1962, hvilket taler for en lavere risikopræmie til de involverede selskaber i fremtiden.
- Selv i de seneste år, hvor produktion og overskud fra Nordsøen har ligget på et højt niveau, har staten ikke fået nævneværdige indtægter fra kulbrinteskatten. Der er derfor behov for et mere robust skattesystem, som sikrer staten en større andel af værdierne.
- Danmark har sammenlignet med Norge og Holland hidtil opnået en mindre statslig andel af overskuddet fra de udtømmelige olie- og gasressourcer.

Hertil kommer, at en række ydre rammevilkår har ændret sig væsentligt, siden olie- og gasaktiviteterne i Nordsøen blev indledt. Selskabsskatten er fx nedsat flere gange gennem årene, uden at andre skatter og afgifter på kulbrintevirksomhed er øget. Rente- og inflationsniveauet er også markant lavere i dag sammenlignet med begyndelsen af 1980'erne, hvilket har øget realværdien af det særlige kulbrintefradrag.

Samtidig er det dog, for at samfundet også fremover kan få noget ud af de danske olie- og gasressourcer, afgørende fortsat at have kompe-

³ Vurderingerne bygger på modelberegninger af felter. I England er der for tilladelser tildelt før 1993 en højere beskatning af olie- og gasaktiviteter.

tente selskaber til at varetage efterforsknings- og indvindingsaktiviteterne i Nordsøen. Det skal fortsat være attraktivt for selskaberne at efterforske og producere i den danske del af Nordsøen. Som led heri skal der skabes stabile og fornuftige økonomiske rammer for de fremtidige aktiviteter i Nordsøen. Herved skabes grundlag for, at selskaberne kan følge langsigtede strategier og investere i tillid til, at der er stabilitet om vilkårene for efterforskning og indvinding af olie og gas i Danmark.

5 AFTALEN MED A.P. MØLLER – MÆRSK

Regeringen har som opfølgning på vedtagelse nr. V 54 af 20. februar 2003 haft drøftelser med A.P. Møller – Mærsk om mulighederne for at fortsætte eneretsbevillingen, som udløber i 2012. Drøftelserne har taget afsæt i Folketingets ønske om at sikre staten en større andel af værdierne i forbindelse med nuværende og fremtidig udnyttelse af olie – og gasressourcerne i Nordsøen.

Økonomi- og erhvervsministeren og bevilningshaverne (A.P. Møller – Mærsk A/S og Mærsk Olie og Gas AS) har den 29. september 2003 indgået en aftale om de nærmere vilkår for fortsættelse af eneretsbevillingen med 30 år frem til og med 8. juli 2042, jf. vedlagte bilag 5 (ikke optrykt her).

Aftalen forudsætter, at regeringen opnår den fornødne tilslutning fra Folketinget og Folketingets Energipolitiske Udvalg, og herunder får gennemført de nødvendige og forudsatte lovændringer. Aftalen forudsætter endvidere, at den nye bevilling ikke giver anledning til indsigelse fra Europa-Kommissionen. A.P. Møller – Mærsk har taget forbehold for bestyrelsesgodkendelser.

Aftalen indeholder de i boks 1 angivne hovedelementer:

Boks 1: Hovedelementer i aftalen med A.P. Møller – Mærsk*Fortsættelse af eneretsbevillingen med 30 år.*

Der meddeles A.P. Møller – Mærsk en fortsættelse af eneretsbevillingen for perioden 1. januar 2004 til 8. juli 2042. Aftalen indeholder bestemmelser om, at bevillingshaverne skal forsætte det aktive efterforskningsarbejde og løbende redegøre overfor myndighederne om planerne for fremtidig produktion og nedlukning af felter. Ved uenighed om arbejdets omfang eller indhold afgøres tvisten ved voldgift.

Statsdeltagelse

Fra 1. januar 2004 og frem til og med 8. juli 2012 betaler bevillingshaverne og deres partnere årligt et beløb til staten svarende til 20 pct. af overskuddet før skat og før nettorentudgifter. Fra og med 9. juli 2012 deltager staten som partner i DUC. Staten overtager en andel på 20 pct. af anlæggene (platforme, behandlingsanlæg, rørledninger mv.). Staten betaler ikke for overtagelsen.

Kulbrinteskatten

Fra og med indkomståret 2004 nedsættes det særlige fradrag for investeringer i kulbrinteskatteloven – kulbrintefradraget – til 5 pct. i 6 år i stedet for 25 pct. i 10 år. For investeringer afholdt inden 1. januar 2004 nedsættes kulbrintefradraget fra 25 pct. til 10 pct. årligt. Fradragsretten bortfalder, når investeringen er 10 år gammel. Kulbrinteskattesatsen nedsættes fra 70 pct. til 52 pct. Feltbeskatningen ophæves fra og med indkomståret 2004. Udnyttede feltunderskud opgøres ved udgangen af indkomståret 2003 og fradrages med 2,5 pct. i hvert af årene 2004-2005 og 6 pct. i hvert af årene 2006-2016. De resterende 29 pct. kan ikke fradrages. Den særlige »pay-back«-regel i kulbrinteskatteloven ophæves fra 1. januar 2004.

Royalty og rørledningsafgift

Bestemmelsen vedrørende betaling af royalty i § 10, stk. 1, i 1962-bevillingen, ophæves pr. 1. januar 2004. Rørledningsafgiften i henhold til 1981-aftalen ophæves med virkning fra 9. juli 2012. Rørledningsafgiften modregnes i kulbrinteskatten fra 1. januar 2004 og ikke i indkomstgrundlaget for hverken kulbrinteskatten eller selskabsskatten. Ikke udnyttede fradrag i ét år kan fremføres til efterfølgende år.

Fjernelsesomkostninger

Fjernelsesomkostninger afholdes af DUC og partnere. Skattemæssigt behandles fjernelsesomkostninger ved, at omkostninger fradrages i det år, de afholdes. Såfremt der ikke er tilstrækkelig positiv kulbrinteindkomst til fuld udnyttelse af fradraget, når produktion i henhold til bevillingen er ophørt, refunderer staten skatteværdien af det udnyttede fradrag. Det refunderede beløb kan dog ikke overstige den akkumulerede kulbrinteskattebetaling minus beløb tidligere refunderet vedrørende fjernelser under samme ordning.

Kompensationsordning

DUC-selskaberne kompenseres for virkningerne af ændringer i eksisterende eller af nye love og andre regler, der specifikt rammer producenter af kulbrinter i den danske del af Nordsøen. Kompensationen fastsættes med henblik på, at den økonomiske balance mellem staten og bevillingshaverne og deres partnere genoprettes, og kan maksimalt udgøre den nettofordel, som staten opnår ved denne aftale. Eventuel uenighed herom afgøres ved voldgift. Der udformes en detaljeret aftale om kompensationsbestemmelsen. Statens almindelige beskatningsret berøres ikke af denne ordning.

Aftalen skaber for det første stabile og langsigtede rammer for DUC på økonomiske vilkår, der er væsentlig strammere end de hidtidige. Aftalen sikrer DUC arbejdsro om aktiviteterne i Nordsøen de næste mange år. Samtidig undgås

et operatørskifte i 2012. Derved bliver det samlede overskud til fordeling mellem staten og DUC større. Såfremt A.P. Møller-Mærsk's bevilling ikke fortsatte efter 2012, må det forventes, at DUC i perioden frem til 2012 ikke ville følge en

langsigtet strategi med implementering af ny teknologi og yderligere efterforskning. Et operatørskift i 2012 ville indebære risiko for, at den teknologiske udvikling først ville komme i anvendelse senere i forløbet samtidig med, at det kunne give bevillingshaverne et incitament til at lukke knapt så givtige felter før tid.

Med aftalen om at fortsætte aktiviteterne efter 2012 skønnes det samlede overskud til fordeling mellem staten og DUC at blive over 20 mia. kr. højere sammenlignet med en situation uden en aftale.

Aftalen sikrer også staten større indsigt i olie- og gasaktiviteterne inden for eneretsbevillingen. Som led i den årlige rapportering om den fremtidige produktion af olie og gas skal DUC fremover redegøre om deres planer for nedlukning af felter, så dette kan drøftes med Energistyrelsen som tilsynsmyndighed. Er der uenighed om planerne for nedlukning, er der indsat en bestemmelse i aftalen om voldgift. Der er endvidere krav om at fortsætte det aktive efterforskningsarbejde for at finde nye olie- og gasfelter. Fra 2012 indtræder staten som partner i DUC med en ejerandel på 20 pct.

Aftalen indebærer *for det andet*, at ressourcerne i Nordsøen udnyttes på en samfundsøkonomisk sund måde. Derfor skal statens indtægter komme fra overskudsdeling samt beskatning af overskud frem for bruttoafgifter. Staten sikres direkte en større andel af overskuddet via overskudsdeling i perioden frem til 2012 og herefter statsdeltagelse i alle igangværende og nye aktiviteter i perioden 2012-2042. Med afskaffelsen af royalty og fra 2012 rørledningsafgiften⁴ fjernes til gengæld to bruttoafgifter. Bruttoafgifterne fungerer i praksis som en ekstra omkostning ved produktionen og kan derigennem betyde mindre produktion og mindre udnyttelse af marginale forekomster. Derved kan bruttoafgifterne tilskynde til at lukke felterne tidligere, end hvad der må betragtes som samfundsøkonomisk fornuftigt. I andre lande går udviklingen også i retning af afskaffelse af bruttoafgifter.

Til trods for en skattesats på 70 pct. har kulbrinteskatten hidtil kun givet staten et meget lille provenu. En meget væsentlig årsag hertil er de nuværende regler om et kulbrintefradrag på 250 pct. over en tiårig periode, hvilket i praksis har medført, at selskaberne på grund af de store investeringer i Nordsøen kun har betalt meget

beskedne beløb i kulbrinteskate. Det reducerede kulbrintefradrag er et af de helt centrale elementer i aftalen, som skaber et udvidet og mere robust skattegrundlag og dermed øgede skatteindtægter til staten. Et kulbrintefradrag på 30 pct. for nye investeringer svarer i øvrigt til, hvad der gælder i Norge.

De ændrede fradragsregler mindsker en række u hensigtsmæssige forvridninger i den nuværende beskatning markant og skaber således et samfundsøkonomisk mere sundt system. Som følge af det bredere skattegrundlag er det naturligt at nedsætte kulbrinteskattesatsen fra 70 pct. til 52 pct.

Ophævelse af feltafgrænsningen bidrager også til en mere fleksibel og effektiv tilrettelæggelse af produktionen. Feltafgrænsningen er den regel, der betyder, at hvert felt både skatte- og regnskabsmæssigt skal behandles separat. Feltafgrænsningen var hovedsageligt begrundet i det meget store kulbrintefradrag, som med aftalen beskæres kraftigt. Ophævelsen af feltafgrænsningen betyder sammenlignet med de eksisterende regler, at der skabes et større incitament til at foretage risikobetonede investeringer såvel i nye felter som i nye teknologier. Hertil kommer, at det med teknikken med vandrette borer kan være vanskeligere fremover at adskille felterne geologisk.

Som led i ophævelsen er der aftalt en overgangsordning, som betyder, at uudnyttede feltunderskud ultimo 2003 fradrages med 2,5 pct. i hvert af årene 2004-2005 og 6 pct. i hvert af årene 2006-2016. Underskuddene fremføres uforrentet. Aftalen indebærer, at selskaber opgiver 29 pct. af disse hidtil uudnyttede feltunderskud. Det er vurderingen fra skattemyndighedernes side, at overgangsordningen på rimelig vis afspejler, hvor stor en del af disse underskud, selskaberne ville kunne udnytte under de gældende regler.

Når felterne lukkes, og der skal ryddes op i Nordsøen, skal det ske på en god og miljømæssig forsvarlig måde. Som det er i dag, kan selskaberne som udgangspunkt opnå fradrag for afholdelse af omkostninger til fjernelse af anlæg. Dvs. at staten i praksis betaler for at få fjernet anlæggene via lavere indtægter fra skatterne. Problemet med de gældende regler vurderes først og fremmest at være, at selskaberne ikke kan udnytte fradraget i situationer, hvor der ikke er positiv indkomst at modregne udgifterne i, som fx når et selskab afvikler sit sidste felt i Nordsøen. Det kan give et incitament til at lukke hurtigere for at få glæde af fradraget.

⁴ Rørledningsafgiften afskaffes reelt fra 2004 som følge af modregningen i kulbrinteskatten.

Aftalen fastlægger klare regler for den skattemæssige behandling af fjernelsesomkostninger. Omkostningerne fradrages i det år, de afholdes. Hvis der ikke er tilstrækkelig positiv indkomst til fuld udnyttelse af fradraget ved ophør af produktion, refunderer staten skatteværdien af det udnyttede fradrag – dog ikke mere end den betalte kulbrinteskate. Omkostningerne til at fjerne anlæggene i Nordsøen skal som hidtil afholdes af partnerne i DUC. Når staten fra 2012 uden betaling overtager en andel på 20 pct. af DUC's anlæg, afholder staten også 20 pct. af omkostningerne til at fjerne anlæggene.

For det tredje betyder den aftalte kompensationsordning, at der skabes sikkerhed om de økonomiske rammevilkår i aftaleperioden, hvor der som nævnt er sket en markant skærpelse af de økonomiske vilkår. Kompensationen kan maksimalt udgøre den nettofordel, som staten opnår ved den nye aftale. Kompensationsbestemmelsen vedrører alene lovgivning, der specifikt rammer producenter af kulbrinter i den danske del af Nordsøen. Ændringer af generelle danske eller EU-retlige regler vedrørende fx selskabsbeskatning, miljø, sikkerhed eller arbejdsforhold mv. vil således ikke blive omfattet af bestemmelsen. Det nærmere indhold af kompensationsbestemmelsen vil fremgå af en detaljeret aftale, som skal udarbejdes, og som vil blive forelagt Folketinget.

Kompensationsbestemmelser kendes bl.a. fra aftalerne mellem DUC og DONG. Det skal i den

forbindelse bemærkes, at det fremgår af aftalen, at DUC-selskaberne frasiger sig muligheden for at overvælge aftalens strammere økonomiske vilkår på DONG og dermed reducere DONG's overskud til staten, hvilket de ville have mulighed for, for så vidt angår gasdelen.

6 AFTALENS ØKONOMISKE VIRKNINGER

Med aftalen sikres staten en større andel af værdierne i forbindelse med den nuværende og fremtidige udnyttelse af olie- og gasressourcerne i Nordsøen. Fra 2004 og frem til 2042 forventes fordelingen af overskuddet mellem staten og DUC at blive 61:39 under givne forudsætninger om bl.a. produktionsmængder og oliepris. Dette må anses som en væsentlig forbedring sammenlignet med de 47 pct., som staten har fået i gennemsnit historisk, og de 40 pct. som staten har fået i de seneste år.

Tabel 3 neden for opsummerer – med de opstillede forudsætninger – de økonomiske virkninger af aftalen mellem staten og A.P. Møller – Mærsk sammenlignet med de historiske tal. Statens skønnes med aftalen at få et samlet provener fra områderne inden for eneretsbevillingen på 133 mia. kr. i nutidsværdi for hele perioden 2004-2042. I perioden 2004-2012 skønnes statens samlede indtægter at blive ca. 80 mia. kr. i nutidsværdi.

Tabel 3 – Statens provenu ved aftalen (opgjort i nutidsværdi)

Mia. kr.	Historisk 1962 – 2003	Aftalen					
	*)	2004-12		2013-42		2004-2042	
	I alt	I alt	Årlig gns.	I alt	Årlig gns.	I alt	Årlig gns.
	----- mia. kr. -----						
Overskud i alt	166	139	15,4	81	2,7	220	5,6
Statens indtægter	78	80	8,9	54	1,8	133	3,4
Heraf							
- Overskudsdeling/stats- deltagelse	0	26	2,9	16	0,5	43	1,1
- Selskabsskat	43	32	3,5	18	0,6	49	1,3
- Royalty	24	0	0	0	0	0	0
- Rørledningsafgift	10	7	0,8	0	0	7	0,2
- Kulbrinteskate	1	15	1,7	20	0,7	35	0,9
	----- pct. -----						
Fordeling: Staten:DUC	47 : 53	57 : 43		66 : 34		61 : 39	

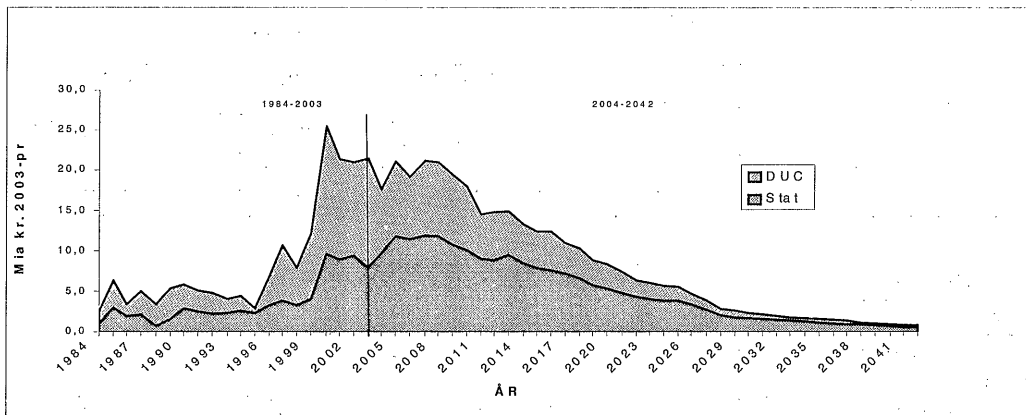
*) 2003-priser

Anm.: Der kan forekomme afvigelser fra totaler som følge af afrunding.

Med en statsandel på 61 pct. af overskuddet fra Nordsøen i perioden 2004-2042 kommer den danske stats andel af værdierne fremover til at ligge højere end fordelingen i England og væsentlig tættere på niveauet i Norge og Holland. Sammenligningen af den danske statsandel med Norge og Holland skal endvidere ses i lyset af, at især Norge har meget større felter. Herudover er der bedre geologiske forhold end i Danmark, hvilket gør det lettere at hente olien op.

Figur 2 viser udviklingen i det samlede overskud for perioden 1984-2042. Figuren illustrerer, hvorledes det særligt er i perioden frem til 2012, at der kan forventes store overskud fra olie- og gasproduktionen i Nordsøen. Efter 2020 forventes overskuddet at blive væsentlig mindre i takt med, at ressourcerne udtømmes, og driftsomkostningerne ved at få hentet den sidste olie op stiger.

Figur 2 – Udviklingen i de årlige overskud 1984-2042, 2003-priser

I tabel 3 er der i de fremadrettede provenuskøn regnet i nutidsværdier. Nutidsværdi-beregninger bruges oftest i forbindelse med lange tidshorisoner, hvor der skal tages højde for inflation og det faktum, at pengene kunne være placeret alternativt, fx i statsobligationer. Dvs. når man skal betragte noget som en investering. Nutidsværdi-beregninger siger imidlertid ikke så me-

get om, hvad der konkret kommer ind af beløb til de offentlige finanser. For at få et billede heraf er det nødvendigt at regne i faste priser, hvor der alene tages højde for inflationen.

Tabel 4 viser statens provenu i perioden 1998-2003 i faste priser og sammenholder dette med det skønnede provenu i perioden 2004-2012 som følge af aftalen.

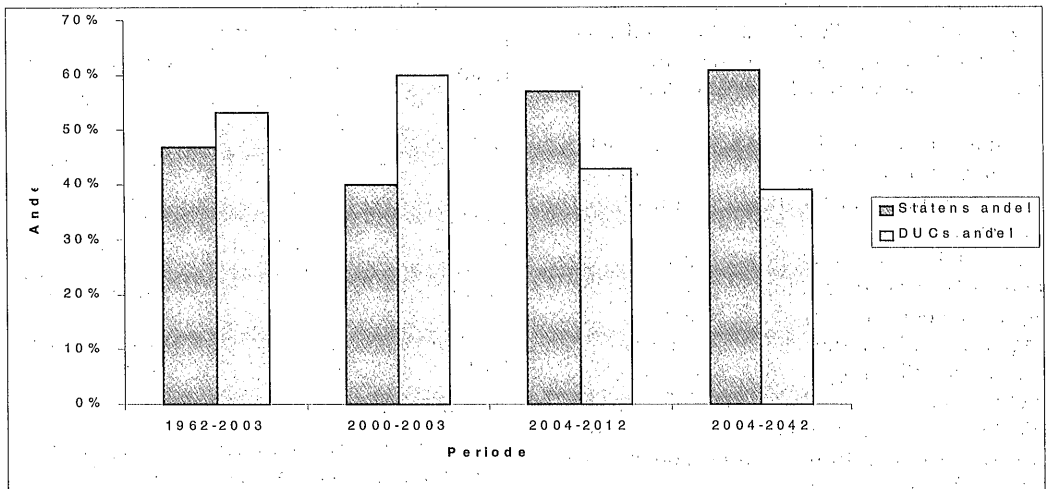
Tabel 4. – Statens provenu historisk og 2004-2012 med aftalen. Faste priser

mia. kr. 2003-priser	1998-2003 Årlig gns.	2004	2005	2006	2007-2012 Årlig gns.	2004-2012 Årlig gns.
Statens indtægter,	7,2	9,8	11,9	11,4	10,4	10,6
Heraf						
- Overskudsdeling/statsdeltagelse	-	3,6	4,0	3,9	3,3	3,5
- Selskabsskat	4,4	4,3	4,8	4,6	4,0	4,2
- Royalty	1,8	0	0	0	0	0
- Rørledningsafgift	0,9	0,9	1,0	1,0	0,9	0,9
- Kulbrinteskate	0	1,0	2,0	2,0	2,2	2,0
Fordeling: Staten :DUC, pct.	40:60					57:43

Figur 4 nedenfor viser statens historiske andel af overskuddet fra eneretsbevillingen, samt hvor-

ledes andelen forventes at udvikle sig over tid med aftalen.

Figur 4 – Udviklingen i statens andel af overskud

7 STATSLIGE MERINDTÆGTER OG FØLSOMHEDSBEREGNINGER

For at vurdere værdien af aftalen kan der foretages en sammenligning af statens provenu ved en aftale sammenlignet med en situation, hvor de nugældende regler fortsætter til 2012, hvorefter der ved udbud findes en operatør. Vilklårene for operatøren efter 2012 antages at være de samme, som gælder for nye koncessioner. Fremskrivningerne er foretaget med udgangspunkt i midtscenariet for produktionen af olie og gas inden for eneretsbevillingen, jf. afsnit 3.

Problemet ved denne type fremskrivninger er, at de forudsætter indtægter fra kulbrinteskatten, som ellers stort set ikke har givet indtægter.

Der er i fremskrivningen ikke taget hensyn til, at der med de nuværende store kulbrintefradrag på 250 pct. er mulighed for skattetænkning i forbindelse med investeringerne. I praksis betyder det, at statens indtægter i fremskrivningen på uændrede vilkår og med et operatørskifte i 2012 overvurderer statens provenu. I perioden 2004-2012 er der således indregnet 12 mia. kr. i kulbrinteskatteindtægter. Det er skattemyndighedernes vurdering, at disse indtægter er højst usikre.

På trods af dette viser beregningerne, at statens provenu i perioden frem til 2012 vil være i gennemsnit 2,4 mia. kr. mere om året, svarende til en samlet merindtægt i perioden fra 2004 til 2012 på omkring 22 mia. kr., jf. tabel 5.

Tabel 5. – Statens indtægter uden en aftale og med aftalen, 2003-priser

Mia. kr. 2003-priser	2004	2005	2006	2007-2012 Årlig gns.	2004-2012 I alt	2004-2012 Årlig gns.
Uden en aftale	8,7	9,8	9,6	7,6	73,5	8,2
Med aftalen	9,8	11,9	11,4	10,4	95,6	10,6
Merprovenu ved aftalen	1,1*)	2,1	1,8	2,8	22,1	2,4

*) Opgjort efter optjeningsår. Det er aftalt, at der i 2004 både forfalder royalty og overskudsandel. Ved samme periodisering af de faktiske betalinger som på finansloven skønnes merprovenuet i 2004 at udgøre 3,3 mia. kr., jf. nedenstående tabel 6.

Anm.: I tilfældet uden en aftale forudsættes beskatningen at foregå på uændrede vilkår frem til 2012. Det underliggende produktionsforløb er forudsat at være anderledes end i tilfældet med aftale, da DUC-selskaberne uden en aftale måtte forventes at ændre indvindingstakt, således at overskuddet blev størst muligt inden bevillingens ophør i 2012.

Opgjort i nutidsværdi udgør merprovenuet til staten fra aftalen ca. 18 mia. kr. frem til 2012. Også i perioden fra 2012 til 2042 vil aftalen give et ikke ubetydelige merprovenu (omkring 13 mia. kr. i nutidsværdi), jf. bilag 4 (ikke optrykt her).

Aftalen kan endvidere vurderes med historiske tal. Der er i bilag 4 foretaget en beregning af, hvilket merprovenu staten havde opnået, hvis aftalen var indgået med virkning fra 2001 i stedet for 2004. Disse beregninger baserer sig på faktiske tal for både produktion, overskud, investeringer, betalt skat mv. Beregningerne viser opgjort i nutidsværdier, at staten ved at indgå aftalen med virkning fra 2001 kunne have opnået et merprovenu på 2,3 mia. kr. i 2001 og 2,5 mia. kr. i hvert af årene 2002 og 2003. Altså resulterer det i samme størrelsesorden, som når der regnes på fremtidige tal.

Samlet set tyder de forskellige sammenligninger på, at størrelsen af statens merprovenu med den nye aftale er temmelig stabilt, uanset om aftalen testes mod positive fremskrivninger af statens provenu eller faktisk realiserede data.

Herudover kan der foretages en sammenligning med de forventede indtægter i finanslovsforslaget for 2004. Sammenlignet med budet for FFL 04, som dog er baseret på andre mængder og oliepriser end i aftaleberegningerne, er der tale om et merprovenu på 3,3 mia. kr. i 2004. Under forudsætning af at indtægten fra selskabsskatten og kulbrinteskatten mv. ikke ændrer sig i budgetoverslagsårene på FFL 04, vil statens merprovenu i perioden 2005 til 2007 ligge på omkring samme beløb, jf. tabel 6.

Tabel 6. – Statens provenu ved aftalen i forhold til Finanslovsforslaget 2004

Mia. kr., 2003-priser	2004	Gns. 2005-2007
Aftalen	11,2	11,5
FFL 2004	7,9	7,9
Forskel	3,3	3,5

På FFL 04 er der forudsat en lavere produktion og en højere oliepris end i aftaleberegningerne. Der forudsættes stort set samme dollarkurs. Beregningsteknisk forudsættes det, at statens provenu fra DUC udgør 93 pct. af statens provenu for alle selskaber i Nordsøen. Tabellens opgørelse baserer sig endvidere på indbetalingsår svarende til princippet på finansloven.

Endelig er der foretaget følsomhedsberegninger ved ændrede forudsætninger om oliepris, dollarkurs og produktion. Dette fremgår af den efterfølgende tabel 7. Tabellen viser, at statens andel af værdierne inden for eneretsbevillingen svinger fra 58 pct. til 62 pct. fra det lave til det høje produktionsscenario. Tilsvarende vil en 20 pct. positiv eller negativ ændring i oliepriserne eller dollarkursen få statens andel til at svinge mellem 63 og 56 pct.

Samlet set indikerer beregningerne, at der med ændrede forudsætninger kan ske udsving i statens provenu og statens andel af overskuddet. Det skyldes, at aftalen i kraft af en sammensat marginalskat på 73 pct. er således indrettet, at den gennemsnitlige beskatningsprocent vokser med stigende overskud. I modsætning til det hidtidige beskatningssystem, der formelt set har en endnu højere marginal beskatning, er der med aftalen nu skaffet sikkerhed for en effektiv højere beskatning. Det skyldes, at der til forskel fra det nuværende system er et langt mere stabilt skattegrundlag på grund af de reducerede fradragsmuligheder.

Tabel 7. – Følsomhedsberegninger for statens provenu (statsandel i parentes)

Mia. kr. 2003-priser	2004	2005	2006	2007	2008	Årligt gns. 2004–2012	2004–2012	2013–2042	2004–2042
	----- Mia. kr. 2003-priser -----						- Mia. kr. nutidsværdi -		
1. Aftale på statens middelscenarium*	9,8	11,9	11,4	11,9	11,8	10,6 (57%)	80 (57%)	54 (66%)	133 (61%)
<i>Følsomheder overfor ændret produktion</i>									
2. Som 1 men lavt produktionsscenarium	9,8	11,9	11,5	11,3	10,6	9,6 (56%)	73 (56%)	25 (65%)	98 (58%)
3. Som 1 men højt produktionsscenarium	9,8	11,9	11,2	11,9	11,6	11,4 (58%)	85 (58%)	80 (67%)	165 (62%)
<i>Følsomheder overfor oliepriser</i>									
4. Som 1 men oliepris -20% (2004-10: 17,9 USD/t)	6,2	7,9	7,5	8,0	8,0	7,1 (52%)	53 (52%)	40 (64%)	93 (56%)
5. Som 1 men oliepris -10% (2004-10: 20,1 USD/t)	8,0	9,9	9,5	9,9	9,9	8,9 (55%)	66 (55%)	47 (65%)	113 (59%)
6. Som 1 men oliepris +10% (2004-10: 24,6 USD/t)	11,6	13,9	13,4	13,9	13,7	12,4 (59%)	93 (59%)	61 (67%)	154 (62%)
7. Som 1 men oliepris +20% (2004-10: 26,8 USD/t)	13,4	15,8	15,3	15,8	15,6	14,1 (61%)	106 (61%)	68 (67%)	174 (63%)

Anm.: En 10 pct. ændring i dollarkursen har samme virkning på statens provenu som en 10 pct. ændring i olieprisen. En 10 pct. højere dollarkurs svarer til en dollarkurs på 7,65 (i stedet for 6,95). Historisk har olieprisen udvist langt større relative udsving end dollarkursen.

*) Statens middelforudsætninger, bl.a. oliepris: 22,355 USD/t i 2004-10 herefter gradvist stigende til 36 USD/t i 2042 (2003-priser); dollarkurs på 6,95; middel produktionsscenarium. Primo oktober 2003 er olieprisen over 27 USD/t.

Sammenlignet med de nuværende regler er der alt i alt skabt et mere robust beskatningsgrundlag, som sikrer staten en højere andel af værdierne i Nordsøen, uanset om olieprisen er høj eller lav, eller om det pludselig viser sig muligt at hente langt større mængder op fra Nordsøen end forventet med dagens viden. Robusthed er navnlig vigtig i lyset af, at produktionen fra Nordsøen historisk har udviklet sig væsentlig mere positivt end forventet, og i lyset af de ofte kraftige udsving i olieprisen.

8 AFSLUTNING

Det er regeringens opfattelse, at der er tale om en god og solid aftale med A.P. Møller – Mærsk, som samlet set indeholder klare forbedringer sammenlignet med de nuværende regler. Merprovenuet skal efter regeringens opfattelse gå til at nedbringe statens gæld og dermed øge det fremtidige råderum.

I forbindelse med udmøntningen af aftalen mellem økonomi- og erhvervsministeren og A.P. Møller – Mærsk vil regeringen fremsætte beslutningsforslag samt de dertil knyttede lovforslag om ændring af kulbrinteskatteloven og ændring af undergrundsløven. Det er hensigten, at aftalen skal have virkning fra 1. januar 2004.

For de øvrige selskaber med igangværende tilladelser til efterforskning og indvinding af olie og gas i den danske del af Nordsøen medfører lovændringerne ikke ændrede betingelser, idet de nye vilkår kun vil have virkning i forhold til nye tilladelser. Såfremt de øvrige selskaber skulle ønske ændrede vilkår i overensstem-

melse med aftalen, er regeringen indstillet på at tage drøftelser herom.

_____

Hermed slutter redegørelsen.

_____

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 8. oktober 2003 om det nordiske samarbejde.

(Redegørelse nr. R 3).

Ministeren for nordisk samarbejde (Flemming Hansen):

INDLEDNING

Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd har opnået mange synlige resultater i 2003 og er i dag – om trent et halvt århundrede efter, at det formelle nordiske samarbejde blev indledt – stadig præget af dynamik og nytækning. De er kernen i og rammen om et vitalt og vidtfavnende samarbejde, hvori også de selvstyrende områder – Grønland, Færøerne og Åland – deltager aktivt.

Meget har forandret sig, siden Nordisk Råd blev grundlagt. Ikke mindst i Europa. På Det Europæiske Råds møde i København i december 2002 blev der truffet beslutning om at byde 10 nye medlemslande velkommen til Unionen. For at bringe den udvidede europæiske union videre vil der være brug for den smidighed, den tolerance og den pragmatisme, som kendetegner de nordiske lande og det samarbejde, som de nordiske lande etablerede tilbage i 1952.

Udfordringen for det nordiske samarbejde i en globaliseret periode med et stærkt udvidet EU består i at udvikle den indbyrdes nordiske dialog om internationale, særligt europæiske spørgsmål stadig tættere. Et ambitiøst, men pragmatisk nordisk samarbejde på alle niveauer, er derfor ønskeligt og bør derfor fortsat fremover være kendetegnende for det nordiske samarbejde.

DET SVENSKES FORMANDSKAB FOR NORDISK MINISTERRÅD

Formandskabet for Nordisk Ministerråd varetages på skift af de nordiske lande. I 2003 har Sverige formandskabet for det nordiske samarbejde. Hovedprioriteterne i det svenske formandskabsprogram er integration i Norden, og Sveri-

ge har sat fokus på 4 forskellige aspekter af integration, nemlig integration i de nordiske lande; integration mellem de nordiske lande; integration med Nordens nærområder samt integration i det europæiske samarbejde.

Det svenske formandskabsprogram er generelt i god tråd med de danske prioriteter, og der har fra dansk side været stor tilfredshed med forløbet af det svenske formandskab til dato samt de foreløbige resultater. Formandskabets fokusering på begrebet integration har givet mulighed for at skabe såvel politisk opmærksomhed som konkrete resultater.

Under overskriften integration i de nordiske lande er indvandrerens forhold i de nordiske lande, herunder deres deltagelse og integration i samfundet, sat på dagsordenen. Herudover har Sverige som opfølgning på Norrback-rapporten om Nordboers rettigheder prioriteret videreførelsen af de allerede igangsatte bestræbelser på at fjerne de fortsat eksisterende grænsehindringer mellem de nordiske lande. Tidligere statsminister Poul Schlüter er udpeget som det svenske formandskabs særlige repræsentant med sigte på at fremlægge forslag til nedbrydelse af grænsehindringer. Det svenske formandskab håber at kunne fremlægge en redegørelse om problemet med konkrete løsningsforslag til Nordisk Råds 55. session den 27.-29. oktober 2003 i Oslo.

Nordisk Ministerråd har videreført sidste års reviderede nærområde-strategi. Fokus er på et fortsat, men samtidig mere ligeværdigt samarbejde med de baltiske lande samt et øget samarbejde med det nordvestlige Rusland. Endvidere har Nordisk Ministerråd lagt vægt på øget samarbejde mellem forskellige nationale og regionale/internationale aktører, ligesom der har været afholdt fælles nordisk-baltiske ministermøder på en række fagområder. Hvad angår integration i det europæiske samarbejde har fokus fortsat været på nordisk erfaringsudveksling, herunder om implementering af EU-direktiver m.v.

De svenske prioriteter har været rettesnor for en række af dette års aktiviteter. Hovedtemaet i det svenske formandskabsprogram har imidlertid ikke betydet, at andre sektorer ikke har nydt fremme inden for det nordiske samarbejde, men blot at de er en del af Ministerrådets løbende aktiviteter. Blandt andet er de prioriteringer, som blev vedtaget i Ny Nordisk Dagsorden sidste år, naturligt ført videre under det svenske formandskab.